Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIX | Cena lista je $6.00 | Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | CHICAGO 23, ILL., ČETRTEK, 20. MARCA (MARCH 20), 1947 | Subscription $6.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 56

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918

Amerika pošlje ladje v grške in turške luke

Odmev Trumanove protikomunistične politike. Načrt glede finančne in vojaške pomoči Grčiji in Turčiji pred kongresom. Senator Tydings predlagal sklicanje razorožitvene konference

Washington, D. C., 19. marca. Med besednimi eksplozijami, ntere je sprožil predsednik ruman z naznanilom, da se je lločil za globalno protikomunistično politiko v zunanjih zavah, je mornarični department razkril, da bo poslal bojne ije v grške in turške luke, kar tudi v strategično Dardanelo ožino. Ta gesta je naperjena proti Rusiji, čeprav mornarični department navaja druge razge za odločitev.

Department je naznanil, da bo 000-tonski letalonosec Leyte plul iz Qonset Pointa, R. I., ihodnji mesec. Letalonosec bo stavna ladja v grupi bojnih ij, ki bodo odrinile v grška in rška pristanišča. Grupo bo orilo najmanj šest rušilcev in križarke. Ameriške bojne je so tudi lani obiskale grške turške luke. Med temi sta bi letalonosec Franklin D. Roovelt in oklopna bojna ladja issouri.

Letalonosec Leyte bo obiskal di Gibraltar, Neapel, zaliv Su- ob Kreti, grškem otoku, Isnbul, Turčija, in Aleksandri- egiptsko luko ob Sredozemem morju.

Državni podtajnik Acheson je svaril kongres pred zavlačenjem sprejetja zakonskega erta glede finančne in vojaške moči Grčiji in Turčiji. Naglaje, da mora biti načrt spre- do 31. marca. Takrat bo Vea Britanija umaknila pomoč čiji. Pred nekaj tedni je prila, da ne more več zmagovaobveznosti napram Grčiji, zao pa je apelirala na Ameriko, prevzame njeno breme. edsednik Truman se je odzval elu in pozval kongres, naj nupomoč Grčiji in Turčiji in s ustavi pohod komunizma in jenja sovjetskega vpliva.

Kongresnik Eaton, republika- iz New Jerseyja in načelnik seka za zunanje zadeve, je obil vsebino zakonskega načrta, daje Trumanu oblast potroši- $400,000,000 in pošiljanja žja ter vojaških misij v Gro in Turčijo. Misije naj bi anizirale obrambo Grčije in rčije pred agresijo komunistne Rusije.

Acheson je opozoril kongres, je Velika Britanija razkrila oj namen, ki je ustavitev finične in ekonomske pomoči čiji 31. marca. Iz tega razlonaj se kongres izreče za ako, ker bi odlašanje lahko imekatastrofalne posledice za Gro.

Senator Johnson, demokrat iz lorada, je v svojem govoru po nu okrcal predsednika Truna. Dejal je, da se je odlo- za podpiranje kraljev in vlarjev s svojim programom gle- pomoči Grčiji in Turčiji. neriška pomoč ni namenjena ikemu ljudstvu, ki strada, nveč monarhistični kliki, ki potisnila deželo na rob bankta.

Senator Tydings, demokrat iz rylanda, je v svojem govoru al, da je Truman priznal, da organizacija Združenih naro- votla luščina, ko je predla- naj Amerika gre preko orizacije in nudi pomoč Grčiji Turčiji. Senator je plediral za sklicanje svetovne razorožitvene konference, ki naj bi utrla pot v trajni mir. Predložil je resolucijo s pozivom na Trumana, naj prevzame vodstvo v sklicanju konference. Njena naloga naj bi bila dosega splošne razorožitve do 1. januarja l. 1950. Tydings je dejal, da je Trumanova politika v prilog Grčiji in Turčiji razgalila impotentnost organizacije Združenih narodov, kakršna je sedaj, v reševanju mednarodnih zadev in konfliktov. Organizacijo čaka ista usoda, kot je zadela staro Ligo narodov.

Domače vesti

Nov grob v Chicagu

Chicago.—V bližnjem Willow Springsu je včeraj umrl John Stezinar, član društva 707 SNPJ v Summitu in Zarje, ki je prejšnja leta vodil znane izletniške prostore. Rojen je bil na Vrhniki, v Ameriki od 1890 in star 76 let. Njegovo truplo leži v pogrebnem zavodu na 5704 W. Cermak, Cicero, in pokopan bo v soboto popoldne na pokopališču Woodlawn. Zapušča ženo in nekaj sorodnikov.

Smrt mladenke

Galloway, W. Va.—Dne 18. febr. je v bolnišnici v Philippiju umrla Rose Ella Russ, hčerka družine Tony Russ in članica društva 363 SNPJ. Stara je bila komaj 14 let in pohajala srednjo šolo v Philippiju in se pridno učila. Podlegla je pljučnici, za katero je bolehala 19 dni. Zapušča starše, brata in sestro, vsi člani jednote.

Iz Clevelanda

Cleveland. — V bolnišnici je po kratki bolezni umrl Frank Kapla, star 62 let, doma iz Domžal, v Ameriki 40 let in član društva 5 SNPJ. Tukaj zapušča ženo, poročeno hčer, sina in tri vnuke, v Chicagu brata Filipa, v New Yorku dve sestri in več drugih sorodnikov, v starem kraju pa brata.

Truman zaključil svoje počitnice

Key West, Fla., 19. marca.—Predsednik Truman je zaključil svoje počitnice v Floridi. Danes se bo ukrcal na vojaško letalo Sacred Cow in odletel v Washington. Truman je odšel na počitnice po nastopu pred kongresom, katerega je pozval, naj sankcionira finančno in vojaško pomoč Grčiji in Turčiji.

Spopad med Rusi in Korejci

Seoul, Koreja, 19. marca.—Ruski vojaki so se spopadli s korejskimi policaji v ameriški okupacijski coni, pravi poročilo. Eden ruski vojak je bil ubit, dva pa ranjena. Pozorišče bitke bilo pri Sillavi.

Sovjetska kontrola ogrskega tiska

General Sviridov pojasnil stališče

Budimpešta, Ogrska, 19. marca.—General V. P. Sviridov, poveljnik ruske okupacijske sile, je dejal, da ima vso pravico do kontrole ogrskega tiska. Svoje stališče je pojasnil v razgovoru z ameriškimi uradniki, ki so hoteli vedeti, zakaj je prepovedal ogrskim listom objavo note z ameriškim protestom proti ruskemu vmešavanju v ogrske notranje zadeve.

Ameriška nota je zahtevala imenovanje posebne komisije, katera naj bi vodila preiskavo ogrske politike. Komisijo naj bi tvorili reprezentanti Amerike, Rusije in Velike Britanije. Nota je bila dostavljena Sviridovu, ki je načelnik zavezniškega sveta za kontrolo Ogrske.

Vest iz ameriških virov pravi, da je Sviridov prepovedal objavo ameriške note v ogrskih listih, dokler ne bodo sovjeti sestavili odgovora. Vsebini odgovora in note morata biti objavljeni istočasno, da bo javnost dobila pravo sliko.

Doznava se, da je ruski odgovor sestavljen in da bo objavljen v ogrskih listih. Načelnik ameriške vojaške misije, ki je zahtevala pojasnila od Sviridova, je general George H. Weems.

Forrestal pred senatnim odsekom

Zagovarjal je združitev oboroženih sil

Washington, D. C., 19. marca.—Mornarični tajnik Forrestal je zagovarjal Trumanov načrt glede združitve armade, mornarice in letalske sile, ko je nastopil pred člani senatnega odseka za vojaške zadeve. Dejal je, da združitev je potrebna za obrambo.

"Amerika se mora izogniti situaciji, v kakršni se je nahajala pred zavratnim japonskim napadom na Pearl Harbor," je rekel Forrestal. "Ona mora biti pripravljena za takojšnjo akcijo v slučaju izbruha nove vojne. Združenje oboroženih sil bi omogočilo koordinacijo. Važnejše nego koordinacija je usoglašanje zunanje politike z obrambno politiko. Amerika se mora zavarovati proti agresiji s strani sovražnika v bodočnosti."

Senatorja Bridges in Byrd sta bombardirala Forrestala z vprašanji. Zahtevala sta pojasnila, zakaj je revidiral svoje stališče. Opozorila sta ga, da se je pred enim letom odločno izrekel proti združitvi oboroženih sil. Mornarični tajnik ni hotel odgovarjati na stavljena mu vprašanja.

VOJAŠKI KROGI IMAJO BESEDO V AMERIKI

To pojasnjuje Trumanov apel za pomoč Grčiji in Turčiji

RUSIJA MOTRI RAZPLET DOGODKOV

Moskva, 19. marca.—Med Rusi, katere je nagli preokret v ameriški zunanji politiki presenetil, prevladuje mnenje, da so visoke vojaške avtoritete pridobile predsednika Trumana za apel na kongres, naj sankcionira finančno in vojaško pomoč Grčiji in Turčiji. Kot dokaz, da se ne motijo, omenjajo vodilno vlogo, katero igrajo ameriški generali na sedanji konferenci zunanjih ministrov štirih velesil v Moskvi.

Rusi, ki razumejo mednarodne zadeve in poznajo delo sveta zunanjih ministrov, kažejo na tvorbo ameriške delegacije v Moskvi. Eden izmed njih je omenil državnega tajnika Marshalla, bivšega šefa generalnega štaba. "Ozrite se na ameriško delegacijo," je dejal. "Njen načelnik je mož, ki je v srcu general, ne glede na to, kakšne so njegove kvalifikacije kot državnika in človekoljuba."

Vodilni člani ameriške delegacije so generali. Med temi so Mark Clark, Lucius D. Clay in William H. Draper. Vsi so svetovalci državnega tajnika Marshalla. Rusi so uverjeni, da so vojaški krogi na krmilu v Ameriki in da so oni skovali načrt za finančno in vojaško pomoč Grčiji in Turčiji.

Nekateri ameriški delegati se udajajo iluziji, da je Trumanov načrt izpodbil tla pod nogami Rusov. Nekaj jih je šlo tako daleč, da celo trdijo, da Amerika že vleče dividende od svojega odločnega stališča in da je omehčala Sovjetsko unijo. Vsi se motijo in so daleč od resnice. Rusi vedo, kaj hočejo, in se ne boje groženj, čeprav vidijo znamenja realne nevarnosti v bodočnosti.

Gotovo je, da voditelji Sovjetske unije razpravljajo o važnih odločitvah na svojih sejah, toda dvomljivo je, da jih je Truman prestrašil s svojim načrtom. Vprašanje je, kakšno smer bodo osvojili in kam bo vodila. Pričakuje se, da bo premier Stalin odprto povedal, kaj misli, ko se bo sestal z ameriškim državnim tajnikom Marshallom. Očitno je, da voditelji Sovjetske unije pazno sledijo razpletu dogodkov.

Japonski general Tošišige oproščen

Hongkong, 19. marca.—Japonski general Šoji Tošišige je bil oproščen na obravnavi pred britskim sodiščem. Obtožnica mu je očitala odgovornost za mučenja in umore več britskih in kanadskih vojakov, ki so bili ujeti po japonski okupaciji Hongkonga. Tožitelj ni predložil dokazov, da so japonski vojaki pod poveljstvom Tošišiga mučili in pobijali britske in kanadske vojake.

Francoski tiskarji se vrnili na delo

Pariz, 19. marca.—Stavka tiskarjev, v kateri so bili prizadeti skoro vsi listi v Parizu, je bila končana. Dosežen je bil sporazum med tiskarji in izdajatelji listov. Vsi stavkarji so se vrnili na delo.

Revolta v Španiji preprečena

Zaragoza, Španija, 19. marca.—Avtoritete so naznanile preprečenje revolte, na katero so se pripravljali socialisti in anarhisti. Izbruhniti je imela v Utrilli, rudarskem okrožju.

Vojno stanje oklicano v Paragvaju

Vladne čete dobile novega poveljnika

Asuncion, Paragvaj, 19. marca.—Predsednik Higinio Morinigo je sinoči razglasil vojno stanje v deželi, zaeno pa je imenoval novega poveljnika za lojalne čete, ki bodo skušale uničiti rebelne sile, katere hočejo strmoglaviti njegovo vlado.

Za poveljnika vladnih čet je bil imenovan polkovnik Federico Smith. Civilna vojna je zajela Paragvaj, ki ima milijon prebivalcev.

Smith je šel v pokoj po zaključenju vojne med Paragvajem in Bolivijo, ki je divjala dve leti—od l. 1933 do l. 1935. Zdaj ga je predsednik Morinigo pozval v aktivno službo in mu poveril poveljstvo lojalnih čet.

Središče protivladne revolte je mesto Concepcion. Poročila trdijo, da rebeli zmagujejo. Dolg pas ozemlja ob reki Paragvaj je v njihovih rokah. Polkovnik Augustin Guggiari, poveljnik vladne vojaške posadke v Camachu, je bil ujet.

Druge vladne čete v severni polovici Paragvaja so izolirane. Izgleda, da se bodo morale podati rebelem. Poročila pravijo, da so rebeli okupirali več mest in naselbin po porazu vladnih čet.

Indoneški premier svari Holandce

Letalci mečejo bombe na vasi

Batavija, Java, 19. marca.—Indoneški premier Sutan Sjahrir je zahteval od Holandcev ustavitev ofenzive proti domačinom v distriktu Modjokertu v vzhodnem delu Jave, zaeno pa jih je posvaril pred posledicami. Dejal je, da bo upanje za sklenitev miru v Indoneziji izginilo, če ne bodo holandske čete odpoklicane iz distrikta.

Premier je v imenu vseh članov indoneške delegacije poslal protest vladi holandske Vzhodne Indije. Pogajanja za sklenitev premirja so se razbila.

Holandski vojaki in letalci so šli v akcijo proti domačinom. Poročila pravijo, da letalci mečejo bombe na indoneške vasi.

Besednik holandske vlade je odgovoril na protest, da je bila akcija odrejena, ker so domačini odprli jezove ob reki Porong. Voda je poplavila nižine in več tisoč ljudi trpi pomanjkanje zaradi poplave. Med temi so tudi Kitajci.

Rusija razkrila sklenitev dogovora o reparacijah

Ameriški državni tajnik Marshall odbil zahtevo, da mora Rusija dobiti deset milijard dolarjev od Nemčije. Bidault pojasnil stališče Francije

Moskva, 19. marca.—Rusija je sedaj razkrila vsebino tajnega dogovora o nemških reparacijah, ki je bil sklenjen med Stalinom, predsednikom Rooseveltom in premierjem Churchillom na konferenci v Jalti na Krimu. Vsebino dogovora je objavila sovjetska časniška agentura Tass.

Uradno je bilo razkrito, da sta Roosevelt in Churchill sprejela rusko sugestijo, da mora Nemčija plačati odškodnino dvajset milijard dolarjev. Polovico te vsote naj bi dobila Rusija v obliki reparacij iz produkcije nemških industrij. Dogovor je citiral ruski zunanji minister Molotov. "Da se zadeva popolnoma razčisti, bom objavil zaključek jaltske konference," je dejal.

Razkritje je potisnilo v ospredje vprašanje o veljavnosti jaltskega dogovora, ali onega, ki je bil pozneje sprejet na konferenci velike trojice v Potsdamu, Nemčija. Molotov je vztrajal pri trditvi, da se dogovora ujemata.

Ameriški državni tajnik George C. Marshall je takoj odbil zahtevo, da mora Rusija dobiti odškodnino $10,000,000,000 od Nemčije. Citiral je deklaracijo bivšega državnega tajnika Byrnesa in predsednika Trumana, da je dogovor, sklenjen v Potsdamu, nadomestil onega, ki je bil sklenjen v Jalti. "Mi ne bomo sledili umiku Molotova iz Potsdama v Jalto," je rekel Marshall. "Jaltski dogovor je postavil le podlago diskuzijam in ni bil končni zaključek."

Marshall je zavrnil trditev ruskega zunanjega ministra, da so zapadni zavezniki dobili blaga v vrednosti deset milijard dolarjev v conah pod njihovo kontrolo. Molotov je dejal, da sta Amerika in Velika Britanija zasegli nemško zlato, premoženje, kakor tudi patente in znanstvene informacije kot reparacije. Dalje je rekel, da Amerika, Velika Britanija in Francija vlečejo reparacije iz sedanje produkcije lesa, premoga in drugega materiala. Po objavljenih poročilih predstavlja vse to vrednost deset milijard dolarjev.

Britski zunanji minister Bevin je podprl Marshalla. Dejal je, da je trditev Molotova brez podlage. On je tudi čital poročila v ruskih listih in se jim smejal. Bevin je priznal, da so bile znanstvene informacije zbrane v posebni knjigi in da so na razpolago vsem, tudi Rusiji.

Marshall je v svojem odgovoru naglasil, da si Amerika ne prisvaja zaseženega nemškega zlata. Zlato drži za distribucijo medzavezniška reparacijska agentura v Bruslju, Belgija. Amerika je že vrnila zaseženo ogrsko zlato Ogrski.

Molotov je odgovoril, da je Rusija pripravljena na predložitev vseh informacij o reparacijah v vzhodni nemški coni, ako bodo zapadni zavezniki storili isto.

Francoski zunanji minister Georges Bidault, ki je konferiral s premierjem Stalinom, je pojasnil stališče Francije o ekonomski enotnosti. Izjavil je, da bo Francija vztrajala pri zahtevi, da se mora Porurje, Porenje in Posarje odrezati od Nemčije. Zavezniške kontrole morajo ostati v Nemčiji tudi po podpisu mirovne pogodbe in zaključenju okupacije. Francija naj bi nasledila Nemčijo kot center jeklarske produkcije v Evropi.

Ameriške baze na Filipinskih otokih

Sklenitev pogodbe v Manili naznanjena

Manila, Filipini, 19. marca.—Naznanilo pravi, da je bila sklenjena pogodba med Ameriko in filipinsko vlado, ki da je Ameriki pravico do gradnje vojaških, mornaričnih in letalskih baz na Filipinskih otokih. V imenu filipinske vlade je pogodbo podpisal predsednik Manuel A. Roxas, v imenu Amerike pa poslanik Paul V. McNutt.

Naznanilo dostavlja, da bo pogodbi sledila sklenitev pakta glede vzajemne vojaške pomoči. McNutt bo po sklenitvi pakta odletel domov.

Ceremonije v zvezi s podpisom pogodbe so se vršile v palači Malacanan. Roxas je dejal, da je McNutt pristal na drastično revizijo konstrukcijskega programa in načrtov glede obrambe Filipinskih otokov.

Amerika bo zgradila baze na Luzonu in drugih otokih. Manilska luka bo stalno odprta ameriškim bojnim ladjam.

Arabci se bodo borili za neodvisnost

Jeruzalem, Palestina, 19. marca. — Emil Khouri, član eksekutivnega odbora Arabske lige, je dejal, da se bodo Arabci borili za neodvisnost. On je komentiral poslanico predsednika Trumana kongresu glede pomoči Grčiji in Turčiji, ki je razkrila naraščajočo napetost med Ameriko in Rusijo. Khouri je naglasil, da Arabci ne bodo izbirali med gospodarji. Truman je dal razumeti vsemu svetu, da hoče Amerika dobiti kontrolo tudi v arabskih deželah, ne samo v Grčiji in Turčiji.

Britske avtoritete odstranile ograje

Jeruzalem, Palestina, 19. marca.—Britske avtoritete so odredile odstranitev ograj iz bodeče žice v Jeruzalemu in Tel Avivu. Ograje so bile postavljene okrog židovskih distriktov v obeh mestih. Prej so avtoritete preklicale preki sod, ki je trajal 16 dni. Židje, ki so bili izolirani, se zdaj lahko svobodno gibljejo.

PODRŽAVLJENJE INDUSTRIJ V BRITSKI CONI ODLOŽENO

London, 19. marca. — Velika Britanija je odložila podržavljenje industrij v svoji okupacijski coni v Nemčiji za nedoločen čas. Britski zunanji urad je poslal note Franciji, Belgiji in Holandiji z obvestili, da se je odločil proti podržavljenju in imenovanju nemških nadzornikov in ravnateljev za industrije.

Imenovanje nadzornikov in ravnateljev je imelo biti prvi korak v transferiranju lastništva premogovne, jeklarske, kemične in drugih industrij v nemške roke. Nemške industrije so zdaj pod kontrolo britske vojaške vlade. Imenovanje nemških nadzornikov in ravnateljev bi bil uvod v podržavljenje industrij.

Poslane note pozivajo Francijo, Belgijo in Holandijo, naj izrazijo svoja mnenja o odločitvi Velike Britanije. Pred nekaj tedni je francoska vlada poslala protest v London proti imenovanju nemških nadzornikov in ravnateljev za industrije.

Protest je izražal bojazen pred zavrženjem francoskega načrta. Francija je zavzela stališče, da morajo priti industrije v Porurju pod stalno medzavezniško kontrolo in lastništvom. Belgija in Holandija sta pozvali britsko vlado, naj razkrije svoje namene.

Prejšnja poročila v listih, da se je britska vlada odločila za odložitev podržavljenja industrij v britski okupacijski coni, so izzvala jezna uradna zanikanja. Zdaj je dokazano, da so bila poročila resnična.

Gotovo je, da bo odločitev britske vlade izzvala ostre kritike med voditelji britskega delavskega gibanja. Ti smatrajo podržavljenje nemških industrij za preizkušnjo britske politike v Nemčiji.

IZGLEDI ZA KOALICIJSKO VLADO V VELIKI BRITANIJI IZGINILI

London, 19. marca. — Ako so sploh obstojali izgledi za ustanovitev koalicijske vlade v Veliki Britaniji, da bi laboriti delili oblast s konservativci, je debata v parlamentu o ekonomski situaciji demonstrirala, da take možnosti ni.

Nekateri krogi še vedno naglašajo potrebo ustanovitve koalicijske vlade. Glasnik teh krogov je lord Kemsley, izdajatelj lista Times. Laboriti ne kažejo volje za delitev vladnega bremena s konservativci, čeprav je Velika Britanija zabredla v resno ekonomsko krizo. Prepad med laboriti in konservativci se ne more premostiti.

Konservativci so v teku debate o ekonomski situaciji v bistvu zahtevali, naj delavska vlada pokoplje svoj program, s katerim je zmagala pri parlamentarnih volitvah, zavrže socialistične ukrepe in restavrira sistem privatnega podjetništva.

Premier Attlee je odgovoril konservativcem, da so britske industrije v dveh kategorijah—privatne in podržavljene, zaeno pa je naglasil, da bo vlada izvajala socialistični program kljub opoziciji. Značilno je, ker ni noben konservativec v teku debate poudarjal, da bodo premogovna in druge industrije vrnjene privatnim lastnikom, ako bi konservativci spet dobili oblast.

Dočim je bivši premier Winston Churchill, vodja konservativne stranke, hvalil kapitalistični sistem, je očitno, da je večina britskega ljudstva proti temu sistemu, ker ga smatra za ekonomsko anarhijo.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in okolico Cook Co., $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $6.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year. Chicago and Cook County $7.50 per year, foreign countries $6.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Glasovi iz naših naselbin

Vidijo strahove . . .

Znani ameriški liberalec Oswald Garrison Villard je zadnji teden priobčil v LaFollettovem tedniku The Progressive značilen članek pod naslovom "Russia Rules America." V tem članku pravi, da strah pred Rusijo usmerja vso ameriško politiko, predvsem pa zunanjo. Vladajočí krogi vidijo povsod same strahove, velike strahove. Vsa njih dejanja se pričenjajo in končajo pri — Rusiji, komunizmu in "kooomunizmu". Pred tem strahom, **ki v resnici izvira iz strahu pred bodočnostjo "free enterprizerskega" sistema,** se tresejo v državnem departmentu, Pentagon Buildingu (glavni stan vojnega in mornariškega departmenta), kongresu, Beli hiši in — Wall streetu. Zato je treba "kooomunizem" doma enostavno zadaviti, v Evropi in Aziji pa "zajeziti" Rusijo. Toda besedo bomo dali Villardu, ki pravi med drugim:

"Pravkar sem gledal evropsko mapo z nekim uglednim vojakom (visokim oficirjem), ki mi je povedal, da bo po njegovih mislih neizbežno prišlo do vojne z Rusijo v osmih ali devetih letih. Dejal je, da bo Turčija v takem primeru za nas velike važnosti, sploh naša ključna država, kajti ameriške armade bi skozi Turčijo udarile po Rusiji na njeni najšibkejši strani. 'Poleg tega ima Turčija en milijon mož močno armado najboljših vojakov,' je dostavil."

V zvezi z "našo" bojno mornarico, ki je močnejša kot bojne mornarice vseh ostalih držav skupaj, je ta oficir povedal Villardu, da je treba to mornarico vzdrževati, "ker bomo v bodoči vojni morali napasti Rusijo preko Sicilije, Norveške, Danske, **Jadrana** (naše podčrtanje—ured.) in Črnega morja . . ." Dalje pravi Villard, da v očeh ljudi, ki imajo v rokah usodo te dežele in določajo njeno politiko, "Hitler ni bil nikdar smatran za tako veliko nevarnost kot je kolosalna Rusija."

Mimogrede naj omenimo, da Villard ne odobrava te politike in tudi ne take Amerike kot se zdaj razvija. Zato pravi: "Nekaterim mojim čitateljem, pa bili v uniformi ali civilu, se morda dopade taka Amerika kot jo imamo sedaj in se morda vesele nove zunanje politike, ki nas privede bogvedi kam, toda ne meni." On pravi, da se čuti "osramočenega in ponižanega nad to politiko, nad zavadljanjem velikih idealov, ki smo jih imeli nekoč, ko smo bili na vsej črti proti militarizmu in vojni in smo se nekaj časa tudi upirali aneksiji Havajev."

★

Omenjeni članek, iz katerega citiramo gornje besede, je Villard napisal še predno je Truman imel svoj zgodovinski govor pred kongresom, v katerem je naznanil — "Trumanovo doktrino", kakor je ta govor krstil Alexander Kendrick, reporter Chicago Suna v Moskvi. Omenimo naj še, da Villard pravi v istem članku, da ves generalni štab, sestoječ iz 565 generalov, noč in dan dela na načrtih za vojno z Rusijo! Pri tem se spomnimo na znani pregovor, ki pravi: "Kogar bogovi žele pogubiti, ga najprvo oslepe."

V tem članku je Villard zelo točno pogodil današnje razpoloženje vladajočih krogov te dežele. Iz citiranja njegovega "uglednega (distinquished) vojaka", ki gotovo dobro pozna agresivne načrte generalnega štaba, je marsikaj jasno. V tej skemi za vojno z Rusijo naj služi Turčija kot teren za prodiranje ameriških armad za hrbet Rusije—na "najšibkejšo rusko točko . . ." Ne samo to, marveč ima Turčija tudi "milijon mož dobro opremljene armade najboljših vojakov . . ."

Iz citiranih besed, da imajo ameriški vojaški strategi v načrtu napad Rusije "od vseh strani", tudi "preko . . . Jadrana", je tudi razvidno, zakaj sta se Byrnes in Bevin toliko borila za Trst, ki naj po tej skemi igra zelo važno vlogo. Skozi Byrnesa je govoril in se tepel za priključitev Trsta k Italiji "naš" generalni štab, ki vidi važno pomorsko bazo v Trstu — za prodiranje preko ljubljanske kotline proti Rusiji! Te skeme so lahko veseli tudi Norvežani in Švedi in Finci in Danci, kajti vse te točke naj služijo ameriškim militaristom in imperialstom kot baze za naskok proti Rusiji.

Ni torej čudno, ako je Jugoslavija izgubila Trst! Ne zaradi "kooomunizma", kot klevetajo razni Gabrovški, marveč ker so tako dekretirali "naši" vojaški strategi, ki so po vseh videzih pripravljali načrte za novo vojno, ko še zadnja ni bila končana. Ni čudno, če je kovanje "miru" tako težko in bojimo se, da tudi jalovo, kajti če se najmogočnejša država mrzlično pripravlja na nov svetovni požar, je vsak mir že **a priori** ali vnaprej izključen. Del teh načrtov je tudi najnovejša Trumanova deklaracija glede zasidranja ameriške "obrambne" črte v Grčiji in Turčiji. Ako ameriško ljudstvo ne prepreči te imperialistične nakane, tedaj svet res stoji pred svojimi najtemnejšimi dnevi.

★

Vse to se zdi tako fantastično, da ni čudno, ako je v deželi toliko konfuzije, ako se toliko ljudi ne more opredeliti in zagnati odločen krik proti Washingtonu: Proč s to pogubonosno politiko! In ta politika, ako se izcimi v novem svetovnem požaru, in prej ali slej se mora, ako se Amerika pravočasno ne strezni, bo pogubila tudi to deželo.

Vsak Američan, ako ni imperialist, se mora vprašati, kakšna nevarnost preti tej deželi na Balkanu, v Bosporu, v Mali Aziji, sploh kjer koli. Mi smo proti vsakemu imperializmu, da, tudi proti ruskemu. Toda njena zahteva, dobiti prost dostop do Sredozemskega morja, ni sama na sebi noben imperializem. Sigurno ima toliko pravice do svobodne plovbe po tem morju kot katera koli druga dežela, sigurno več kot Amerika, ki obeta postati na Balkanu in Bližnjem Vzhodu največja ogroževalka miru. Če kdo, je danes v resnici ta dežela, ki je začela ogražati svetovni mir.

Kar se tiče Dardanel, naj ameriška vlada z Anglijo in Francijo vred zahteva popolno demilitarizacijo tega strategičnega morskega prehoda in prizna Rusiji svobodno plovbo na Sredozemskem morju. Potem tudi ne bo nobene nevarnosti za ruski imperializem. Ne Turčija ne Rusija ne bi smela kontrolirati dardanelske ožine, kakor tudi ne nobena država drugih važnih pomorskih prehodov. Le na ta način bo mogoče ustvariti mir, ki bo res mir. Vsa morja naj bodo svobodna za vse!

Aktivnosti za organizacijo SANS

Chicago, Ill.—Slovenski javnosti želim nekoliko poročati o aktivnostih podružnic SANSa v Chicagu. Podružnica št. 25 je imela priredbo 1. marca v dvorani SNPJ, katera pa radi slabega vremena ni bila obiskana kot smo pričakovali. Kot tajnik se zahvaljujem vsem, kateri so se kljub slabemu vremenu udeležili, kot tudi požrtvovalnim članom, kateri so delo izvršili; dalje se zahvaljujem darovalcem. Ti so: Paul Berger, kateri se radi bolezni ni mogel udeležiti veselice, zato je plačal račun za mleko; denarno so prispevali: Viktor Zupančič $2, Frank in Rozi Sajevic $2, A. Cizej $1, Mary Arnež $1. Ker bo SANSov zbor koncem maja, je bilo na zadnji seji podružnice št. 25 sklenjeno, da se na prihodnjo sejo, katera se bo vršila v petek, 4. aprila, v dvorani SNPJ, povabi vse člane in članice. Seja bo važna, ker se bo razpravljalo o bodočih nalogah te organizacije.

Dalje želim opozoriti čikaške Slovence in Slovenke na važen shod, ki bo v sredo, 26. marca, začetek ob 8. uri zvečer v American Halli, 1440 W. 18th st. Na shodu bosta poročala Zlatko Balokovich in njegova soproga o novi Jugoslaviji. Priredba se bo vršila pod avspicijo Jugoslovanskih združenih društev v Chicagu; vstopnina je prosta. Želeti je, da čikaški Jugoslovani posetijo ta shod.

V nedeljo, 11. maja, pa priredе čikaške podružnice SANSa skupno proslavo druge obletnice osvoboditve Slovenije z lepo igro "Sin". Proslava se bo vršila v dvorani SNPJ. Ker je ta proslava za naš narod velikega pomena, pričakujemo, da se je udeleže vsi narodno zavedni Slovenci in Slovenke iz Chicaga in okolice. Zato jih že v naprej opozarjam, da rezervirajo to nedeljo za proslavo osvoboditve Slovenije.

Frank Alesh, tajnik SANSa.

Pridno na delu za staro domovino

West Allis, Wis.—V naši naselbini ni pričakovati nobenega udejstvovanja na kulturnem polju. Temu se ni čuditi, kajti takšne so pač razmere današnjih dni. Nekdanji kulturni delavci, ki so se pridno udejstvovali na dramatičnem polju, so dovršili svoje težko in idealno delo in po mnogih letih fizičnega dela so se telesno izčrpali.

V očigled teh dejstev ni mogoče več oživeti nekdanje živahnosti in aktivnosti na našem kulturnem polju. Seveda, s tem pa in rečeno, da v naši naselbini spimo, temveč imamo mnogo dela na drugih področjih, zlasti pa smo aktivni in se trudimo za naš trpeči jugoslovanski narod v stari domovini. Pomagamo mu po naših skromnih močeh, zaeno pa skušamo zavirati laži-propagando, ki jo danes troši reakcija proti novi Jugoslaviji.

Westalliška slovenska naselbina se resno zaveda stanja našega naroda v stari domovini in smo v tem pogledu storili veliko dela ter se vedno odzvali prošnji bednih rojakov, tako, da lahko rečem, da prav nič na zaostajamo za drugimi slovenskimi naselbinami, če že ne prednjačimo.

Dne 29. novembra je preteklo že leto dni, odkar je bila proglašena jugoslovanska republika. Mi se zavedamo herojstva Jugoslavije, oziroma njenega ljudstva, ki si ga je izteklo v času vojne, doprineslo ogromne žrtve, zaeno pa se otreslo tlačanstva in kraljevske dinastije.

Kakor ste čitali v tedniku Prosvete z dne 26. februarja, bom obiskal vse člane društva 104 SNPJ, ki so trgovci in gostilničarji, kajti sedaj zopet vodim kampanjo za prispevke za organizacijo SANS. Omenil sem tudi, da sva se dogovorila z zastopnikom Prosvete Louisom Baroboričem, da on ne bo letos prodajal Družinskih koledarjev v West Allisu, ampak samo jaz. Torej koledarje lahko dobite pri meni. Lahko me pokličite po telefonu Greenfield 4114 in poslal vam ga bom po pošti, ali pa se zglasite osebno na mojem domu, 1208 So. 60 st., West Allis. Vso provizijo od koledarjev bom poklonil organizaciji SANS, obenem pa vse stroške trpel sam. Družinski koledar je letos zelo zanimiv. Pošljete ga lahko tudi v staro domovino. Čim več koledarjev bom prodal, toliko več denarja bo dobila organizacija SANS.

Opozarjam vas tudi na kampanjo, ki se vrši sedaj za novo članstvo v odrasli in mladinski oddelek. Pojdite na delo in pokažite, da je naše društvo Združenje 104 SNPJ med prvimi v vseh ozirih. Vsem želim mnogo uspeha v kampanji.

Joseph T. Turck,
tajnik 104 SNPJ.

Iz urada "Big" Tonyja

Oakland, Cal. — Poročati moram, da je tukaj umrla nagle smrti Mary Alves (dekliško ime Jenko), članica društva 594 SNPJ. Njen mož vodi grocerijsko trgovino. Dne 5. marca je njen mož Joe prišel bolj pozno domov. Kot po navadi, je tisti večer žena pomila posodo, po končanem delu pa je rekla svojemu možu: "Joe, tako me je nekaj zabolelo v trebuhu in se mi dela kar črno pred očmi." To so bile njene zadnje besede, kajti 15 minut do enajste ure je že zdihnila svojo mlado dušo. Vzrok tako nagle smrti do sedaj še ni ugotovljen.

Pokojnica je bila rojena l. 1915 v Trinidadu, Colo. K jednotinem društvu št. 714 je pristopila l. 1933, od tam pa je prinesla prestopni list k društvu 594 v Oaklandu.

Tukaj zapušča žalujočega soproga Josepha V. Alvesa, dve hčerki in sinčka. Otroci so stari od 4 do 8 let. Dalje zapušča sestro Frances, omožena Luke, v Trinidadu brata Franka Jenkota, mater Frances Slavec, očma Louisa Slavca, pol brata Alberta Slavca in pol sestro Edno Slavec.

Pogreba so se udeležili iz Trinidada njen brat Frank Jenko in njegova žena, mati Frances, hčerka Edna Slavec in krstna botra Helena Dolinar. Vozili so z avtomobilom skoraj neprenehoma dve noči in en dan in dospeli ravno ob pravem času, da so se udeležili pogreba. Pokopana je bila po katoliškem obredu.

Ker so člani in članice precej oddaljeni od sedeža društva, jih je težko dobiti skupaj, da bi se udeležili seje ali pa pogreba. Bližnjim smo dali vedeti po telefonu. Ker se je pogreb vršil v soboto popoldne, se bi jih lahko več udeležilo, toda nekateri imajo vedno izgovore, češ, da nimajo časa, dočim so nekateri resnično tako zaposleni, da ne bodo imeli niti časa umreti. Vzlic temu pa je bila udeležba velika. Od društva 594 SNPJ se je udeležilo 12 članov in članic. Podpisani je prečital pri odprtem grobu poslovilni govor v angleščini. Sorodnikom pokojnice naše globoko sožalje, Mary pa miren počitek v hladni zemlji.

Anton Tomsic,
predsednik 594 SNPJ.

V vladnih krogih je bilo veliko veselje nad odlokom zveznega vrhovnega sodišča proti Johnu L. Lewisu in UMWA. Na sliki je videti delavskega tajnika Lewisa B. Schwellenbacha in antidelavskega senatorja Ellenderja iz Louisiane, ki sta videti zelo zadovoljna s tem odlokom.

V Jugoslaviji so pred zakonom vsi enakopravni

Pueblo, Colo. — Prejela sem pismo iz stare domovine od brata Ludvika Modica.

On je doma iz Bloške Police pri Ložu. Sedaj je uslužben kot bančni uradnik v Mariboru. Brez dvoma ga marsikdo pozna in se ga spominja, ker je imel veliko tovarišev v svoji mladi dobi. Pri nas smo imeli gostilno in skoro slednji, ki je romal na božjo pot k Sv. Križu na Križni gori, se je ustavil pri nas za kozarec vina in prigrizek, poprej ko je šel v hrib. Zato je pa gostilna dobila ime "Gostilna pod Križno goro". Pod to goro je tudi krasna Križna jama, ki je poznana po vsej Sloveniji. Po izjavi nekaterih, je veliko lepša od Postonjske jame. Odkrita je bila nekako pred tridesetimi leti in znana mnogim turistom.

Naj omenim še to, da sem bila tudi jaz med tistimi srečnimi, da sem ravno pred vojno odpotovala v to deželo, to je pred osmimi leti.

Pismo se glasi:

"Ne jezite se, da Vam ravno jaz tako malo pišem, da si Ti, Talka, celo podvomila, da sem najbrž obogatel in nočem več pisati. Temu ni tako, nego sem res preveč zaposlen in to je edini vzrok, da ne pišem. Niti zahvalil se Vam nisem prav za vse, kar ste nam poslali, predvsem pa malemu Vladku.

Samo Vam redno piše in Vam tudi menda pove, da res nimam časa. Seveda, boste takoj mislili, če tako dela, potem mora tudi veliko zaslužiti. Ni tako! Tu delamo veliko tudi "udarniško", za kar pa ne prejmemo nikake posebne nagrade, ker je pač potreba, če hočemo, da se dvignemo iz pomanjkanja, ruševin in vsega ostalega vojnega zla. Vsi, prav vsi, ves narod, vsak po svoje pomaga k čimprejšnji obnovi zemlje.

Zanimiva vas mogoče, kako pri nas živimo. V splošnem dobro, lačen in brez dela ni nihče, ki hoče delati; dela je povsod dovolj. Samu pišeš, da slišite tam, da so tu nekateri svobodni, drugi ne. To ni res! Tu smo pred zakonom vsi enaki, ker je ljudska oblast; nezadovoljni so samo oni, ki so prej vladali in izkoriščali ljudstvo, kot na primer tisti, kateri so izgubili zemljo, ki je sami niso nikdar obdelovali. Prav tako večji del klera. Saj ste slišali, da je bil obsojen škof Stepinac in še nekaj drugih duhovnikov, toda narod jih ni obsodil zato, ker so duhovniki, ampak zato, ker so zločinci.

Za časa okupacije so se borili proti svojemu narodu in še danes so hoteli priti do oblasti, da bi zopet izkoriščali, varali, lagali, prodajali svoj narod na umazan, lopovski način. Tega naši narodi ne dovolijo nikomur več, pa če tudi je duhovnik, ker je tudi on pred zakonom enak kot drugi. Ni res, da bi bila zatirana vera, saj so naše cerkve polne, toda vzelo se je oblast cerkvi in duhovnikov, ki so velikokrat izkoriščali Boga in vero v svoje politične namene, ko so hoteli biti gospodarji, ne pa vodniki ljudstva. Pri nas je pa danes izkoriščanje nemogoče, ker vlada ljudstvo, to ljudstvo, ki je trpelo, umiralo in se borilo za narod, gospoda je pa žrla, bogatela in prodajala svoj narod okupatorjem.

Pišeš, da si bila v Clevelandu in da je tam veliko Slovencev. Talka, ne pozabite, da ste tudi vi Slovenci! Uči sina svojega materinega jezika, nabavi mu tudi slovenske knjige. Naj le bo Amerikanec, toda ve naj, da je po rodu Slovenec, sin malega naroda, toda velikega slovanskega rodu. Mi se danes borimo za Trst, za našo Primorsko in Istro. Tvoj mož Jakob mora še dobro vedeti, kako je živel pod Italijo, fašistično Italijo, ki je hotela ves naš slovenski živelj uničiti, pa se ji le ni posrečilo. Naš narod še vedno živi tam, bo živel in dosegel svoje pravice, svoj jezik, svojo šolo— in tudi priključitev k Jugoslaviji, če ne danes, pa jutri! Prej bo vmag vzel vaš gnili kapitalizem, truste, ki vam vladajo, kot naše delavno, ubogo ljudstvo. No pa dovolj o tem, če ne boste mislili, da sem sovražnik Amerike, kar pa ni tako. Mi vsi spoštujemo vaš narod, ki se je boril proti fašistom in tudi nam veliko pomagal, nismo pa zadovoljni s tem, kar dela vaš kapital. Tvoj brat Ludvik Modic."

Natalia Dovgan.

Pred konvencijo SANSa

Cleveland, O.—Prireditev podružnice št. 48 SANSa, ki se je vršila 2. marca, je dobro uspela. Popoldne je bila vprizorjena komedija "Denar" pod režijo Johna Steblaja, zvečer pa se je vršil ples v obeh dvoranah. V igri so nastopili igralci in igralke dramskega zbora Anton Verovšek. Seve, bilo je veliko dela s priredbo, toda ko vidiš uspeh, imaš veselje do dela. Na tem mestu izrekam vsem priznanje, ki so se trudili in pripomogli do tako lepega uspeha.

Konvencija organizacije SANS, ki se bo vršila 30. in 31. maja pri nas v Clevelandu, je pred pragom. Vse konvenčne priprave so v rokah odborov tukajšnjih podružnic SANSa. Ti odbori so imeli že sestanke, na katerih se je bil konstituiral odbor za priprave.

Odločeni so trije večeri za razne priredbe v počast delegaciji in v razvedrilo splošnemu občinstvu. V četrtek, ko bo zborovala eksekutiva in širši odbor SANSa, bo nekak sprejemni večer. Odbor se nadeja, da bo jugoslovanska vlada poslala svojega zastopnika med nas v času konvencije. V petek se bo pričela konvencija, zvečer pa se bo vršil varijantni program, ki bo vseboval pevske in glasbene točke in nastopilo bo nekaj govornikov. Povabljeni so vsi organizaciji naklonjeni clevelandski pevski zbori, in sicer pet po številu. Program se bo pričel ob pol osmih.

Za soboto zvečer je določen ples v avditoriju SND, v spodnji dvorani pa se bo vršila proslava v počast 80. rojstnega dne našega Etbina Kristana, ki je predsednik SANSa. Za izvedenje Kristanove proslave je bil izvoljen poseben odbor članov podružnic, zraven pa sodeluje tudi Cankarjeva ustanova, katera je pred časom izdajala revijo Cankarjev glasnik, katerega je Kristan tako vzorno urejeval. Torej ob času konvencije SANSa bomo imeli dosti aktivnosti in dovolj dela. Toda slovenski napredni Cleveland je še vsako stvar dobro izpeljal, tako bo tudi priredbe ob času konvencije.

Na občinstvo že sedaj apeliramo, da poseti te priredbe na omenjene dneve. Pričakujemo tudi veliko gostov iz drugih mest in naselbin. Na naših prihodnjih sejah bomo o vsem tem podrobneje razpravljali. Zunajnikom, kateri nameravajo priti v našo metropolo ob času konvencije SANSa, priporočam, da si ob pravem času preskrbe stanovanja. Poseben odbor bo skušal dobiti stanovanja pri domačih ljudeh. Sicer pa bomo o vsem še poročali.

J. F. Durn, tajnik 48 SANSa

O tem in onem

Hudson, Wyo. — Na dan 1[?] februarja, ko je vseh cepe[?] god, smo se greli v parku, p[?] leg graščine gospoda Ludvik[?] Župančiča, pa mi je prijatelj[?] prinesel Prosveto in pismo o[?] prijatelja iz Wisconsina, v kate[?] rem mi je sporočil, da je v Mi[?] waukeeju štiri tisoč ljudi kida[?] sneg, 112 plugov pa ga zriva[?] s cest. V sneženih zametih [?] obtičalo na tisoče avtov, šol[?] banke, restavracije in krčme [?] bile zaprte in pošta ni poslova[?] tri dni.

Pogovarjali smo se o tem, [?] to pa se je oglasil prijatelj Jo[?] in dejal, da je v Prosveti ve[?] ka pomota, namreč v poročilu [?] stare domovine, katero navaj[?] da so v Škofji Loki popravili [?] 221 hiš izmed 864 porušen[?] Kdor je poslal dotično poroč[?] je lagal iz nevednosti ali pa h[?] dobije. Vsa Škofja Loka ni[?] toliko hiš, ako bi jih dvakr[?] preštel po dolgem in počez, [?] zen če bi prištel vse podružni[?] zraven. (Naš poročevalec je p[?] ročal, da je bilo popravljenih [?] Škofji Loki 221 zgradb, kar p[?] meni razna poslopja, zaeno [?] se dotično poročilo nanaša [?] Škofjo Loko in okolico.—Ured[?] V Škofji Loki imam sestro [?] nečakinjo, a mi nista druge[?] pisali kot to, da so Nemci pr[?] umikom raztrelili Puštalski m[?] in tedaj je popadalo raz str[?] nekaj opek in dimnikov, ogn[?] pa ni bilo nikjer, razen dveh [?] Stari Loki.

Ko je gospodar videl, da [?] mam knjigo v roki, me je vpr[?] šal, kaj berem. Odgovoril se[?] mu, da življenje in eksperime[?] te Jehova. Razložil sem od p[?] glavja do poglavja, kako so [?] včasih ljudje lomili kar vpr[?] Jehove. V nekem poglavju [?] pisano, kadar je bil Jehova d[?] bre volje, je rad dovolil ang[?] lim, da so se spustili na zem[?] in obiskali mlada dekleta, [?] tem pa je marsikateri angel p[?] stal atek. Posebno jim je u[?] jala vdova po ubitem Abelu, k[?] gar je ubil brat Kajn radi n[?] voščljivosti. Ker je bila vdo[?] precej čedna in močna, je še l[?] cifer primahal okrog, toda k[?] se mu je rep videl na dnu hl[?] nice, ni imel nič kredita, čepr[?] je bil "zauber" dečko in moč[?]

V nekem poglavju pa se čit[?] ko so se hudobni angeli spu[?] tali, je Jehova ukazal ange[?] Mihu, naj vrže hudiča ven, to[?] sam ga ni mogel, zato mu [?] prišel na pomoč sam Jehov[?] Zagnala sta ga iz nebes in p[?] del je na italijansko zemljo, kj[?] se je udrla zemlja in nasta[?] je jezero. Zato pravijo tisten[?] kraju Hudičevi otoki.

V knjigi Exodus, stran 21, [?] šestem verzu, pa je napisano, d[?] je Jehova pokazal pot Izrae[?] cem, po kateri bodo prišli v d[?] ljubljeno deželo. Da pa ne [?] bili lačni, jim je pot posipal [?] ocvirkami, pomešanimi z man[?] Knjiga pove tudi, da je za ča[?] vesoljnega potopa satan le[?] dremal na Noetovi barki, v k[?] tero je prišel na sledeč nač[?] Ko je Noe seganjal velikanš[?] črede živali v ladjo, se je sata[?] prijel oslu za rep. Breme pa [?] bilo za osla pretežko in je le[?] počasi mencal naprej. Oslov[?] počasnost pa je napravila Noe[?] jako nepotrpežljivega, zato [?] zavpil nad oslom: "Ti prokle[?] hudič, ali mi ne greš hitro [?] barko!"

Čez nekaj časa nato je No[?] pregledal barko, če je vse v re[?] du, tedaj pa je zagledal hudiča [?] držečega se za oslov rep. No[?] hrulil ga je z besedami: "Ka[?] ti je dal pravico priti v barko"[?] Hudič pa mu je odgovoril: "[?] sam si dejal, prekleti hudič, al[?] mi ne greš hitro v barko!" No[?] je tajil, da je kaj takega rek[?] tedaj pa se je oglasil sam Je[?] hova in rekel, da je Noe res [?] klical nad hudičem in rekel naj [?] gre v barko.

Najzanimivejše poglavje pa je [?] tisto, ki pripoveduje, kako je Je[?] hova Adamu ustvaril ženo. No[?] kega popoldne je imel Adam [?] zelo lep govor in angeli so bi[?] zelo vzhičeni. Še Jehovi se je [?] lepo zdelo, zato mu je poslal p[?]

(Dalje na 3. strani)

Razgledi po stari domovini

(Od našega dopisnika Franja Aleša)

LJUDSKO GOSPODARSTVO

V našem investicijskem načrtu gre 2/3 za gradnjo industrije

Prvi del industrijalizacije in elektrifikacije predstavlja v Sloveniji ogromen delež "petletke". Slovenija ima že relativno dobro zgrajene temelje in tudi večje možnosti izgraditve velikih industrijskih ali elektrifikacijskih objektov. Zaradi tega ima Slovenija pri izvedbi "petletke" v odnosu z drugimi republikami v Jugoslaviji poseben pomen. Zato so tudi odpadle nekatere "skrbi" poedincev, češ, da se v Sloveniji zopet ne bo delalo v tolikem obsegu, kakor bi se moralo, če bi bili resnično enakopravni. Pri nas velja načelo za vsako republiko, gospodarsko podjetje ali posameznika: "kdor več da, naj tudi več ima."

V primeri z lanskim letom se bodo gradnje v letu 1947 povečale za ⅓. Samo za gradbena dela bo potrebnih nad 20,000 delavcev pri čemer pa niso upošteti tisti delavci, ki bodo delali v podjetjih ljudskih odborov.

Za izvedbo našega petletnega gospodarskega načrta so potrebni veliki napori, da bi ustvarili prve predpogoje rentabilnega in produkcijskega značaja. V tem sodelujejo ministrstvo za industrijo in rudarstvo, ministrstvo za gradnje, druga ministrstva, ljudski odbori, podjetja, ki grade, ustanove itd. V vsem sodelujejo tudi sindikalne delavske organizacije, politične, mladinske in vse druge družbene organizacije, ki morajo rešiti pri izvedbi tako velikega načrta tudi vprašanje prehrane in njenih povečanih potreb, stanovanjskega vprašanja itd. Naše poljedelstvo je zaenkrat še staro, to se pravi še vedno v obliki privatne anarhične proizvodnje, kjer lahko vsak producira po svojem lastnem nagibu, vsakdo seje kakor se mu zdi.

Ta sistem bo treba v prvem redu prilagoditi potrebam načrtovanja. Industrija rabi toliko in toliko investicijskega materijala, toliko surovin in toliko delovne sile. Ta delovna sila pa rabi za svoje potrebe zdrava stanovanja in dovoljno količino hrane. Spraviti to v sklad so težke naloge, ki pa jih naše delovno ljudstvo rešuje z voljo in zanosom, da bi tako čim preje zgradilo svojo državo, si izboljšalo življenjske pogoje in si izbojevalo popolno gospodarsko neodvisnost.

•

Ogromni prihranki državi

Okupator je silovito opustošil naše železnice in vozni park (opremo). Komaj 30% je ostalo lokomotiv in vagonov od števila lokomotiv in vagonov v letu 1940. A še te lokomotive in vagoni so bili v slabem stanju.

Da bi promet funkcioniral čim bolj intenzivno, so naši železničarji v letu 1946 izpolnili prevozni načrt tako, da je bil mogoč obrat vagonov na povprečno 5 in pol dni, med tem ko je prej šne čase znašal 10 do 12 dni. S tem so železničarji lanskega leta prihranili državi nad 1 milijardo dinarjev, kolikor so znašali večji dohodki, kakor so bili prvotno proračunani.

•

Bela Krajina je zvezana s Hrvatsko

Belokrajinska proga je bila najbolj porušena železniška proga. Pred kratkim je vlak speljal do Metlike, sedaj pa je bil izročen prometu tudi porušeni most čez Kolpo pri Metliki. Bela Krajina je zopet zvezana s Hrvatsko.

•

IZ DELAVSKEGA, STROKOVNEGA GIBANJA

Naseljevanje delavskih družin v Slavoniji in Baranji

V Slavoniji prihajajo zadnji transporti revnih delavskih in kmetskih družin iz vseh pasivnih krajev države. Precejšne je bilo število tudi Slovencev, ki so bili poslani v Slavonijo in Baranjo. Zadnji transport je bil iz Zadra, Splita in Šibenika. Največ kolonistov je bilo iz Dalmacije, nekaj iz Istre in tudi Slovenskega Primorja. Kolonizirani je bilo dosedaj 11,500 družin.

•

Delavsko-invalidsko vprašanje rešeno

Vlada v Beogradu je predpisala pravilnik o zaposlevanju delavcev-invalidov v našemu gospodarstvu. Vsa zadružna in privatna podjetja morajo zaposliti v podjetjih in ustanovah 10% invalidov. Invalide sprejemajo tudi, da se usposobijo v posameznih strokah.

•

Velika kampanja za tekmovanje v gospodarskih podjetjih

Delavske strokovne organizacije pozivajo svoje članstvo v vseh podjetjih na tekmovanje, da bi bili doseženi v najkrajšem času čim ugodnejši rezultati. Delavci težke industrije in rudarstva prirejajo po več dnevna in tudi mesečna tekmovanja. Od povečane storilnosti imajo dobiček delavci na povečanem zaslužku ter občeljudska skupnost, ki potrebuje surovin in proizvodov za nove storitve.

•

Tekstilci so prejeli posebno nagrado od zveznega ministrstva za industrijo

Ministrstvo za industrijo in rudarstvo FLRJ v Beogradu je nagradilo delavce in nameščence velike tekstilne industrije v Varaždinu z denarnim zneskom 750,000 dinarjev, ker so dosegli najboljše uspehe v majskem in novembrskem tekmovanju lanskega leta. Najboljši delavci in delavke so dobile 560,000 din., ostanek 190,000 dinarjev pa so po želji strokovne podružnice tekstilcev uporabili za kulturno-prosvetne namene.

•

IZ KULTURNO-PROSVETNEGA ŽIVLJENJA

Turneja slovenskih pevcev po Jugoslaviji z izborom koroških narodnih pesmi

Pevski zbor "Matija Verdnik" je priredil koncem februarja in začetkom marca lepo vrsto koncertov s koroškimi narodnimi pesmimi in populariziral lepoto naših pesmi širom Jugoslavije. S koroškimi pesmimi je manifestiral bratstvo jugoslovanskih narodov ter plamteče želje delovnega ljudstva v Jugoslaviji za naše rojake v Avstriji, ki še niso doživeli svojega velikega dne, svoje svobode. V sporedu koroških narodnih pesmi so posebno ugajale pesmi "Mav' čas izaro", "Pojdem u Rute", "Slovenska mati me je rodila", "Le kup, le vkup uboga gmajna" itd. Pevski zbor je na svoji turneji (Skoplje, Beograd, Niš, Sarajevo, Zagreb i. dr.) dosegel velik uspeh.

•

Literarni večer v Prekmurju

V Dolnji Lendavi je bil prirejen literarni večer, na katerem so brali svoja dela Ferdo Godina, Miško Kranjec, Cene Vipotnik, Ljubič, Trstenjak in Madžar Vlaj. Literarni večer je v tem severnem kotičku slovenske zemlje pokazal, da je tudi tu veliko zanimanje za našo novo ustvarjalnost na književnem polju.

•

Nove šole

Ustanovljene so bile številne nove šole in izobraževalne ustanove. V Sarajevu je bila ustanovljena kmetijska fakulteta za planinsko gospodarstvo, v Sloveniji pa so odprli več novih kmetijskih srednjih šol in sicer vrtnarsko šolo v Medlogu pri Celju, vinarsko-vinogradniško v Mariboru, kmetijsko v Št. Juriju pri Celju. Posebne kmetijske šole so bile odprte v Št. Juriju pri Rakičanih za živinorejo, v Grmu pri Novem mestu za poljedelstvo, na Verdu strojno-kmetijsko šolo, v Mariboru za sadjarstvo in vinarstvo, vinogradniške šole pa še v Mariboru, Podlehniku, Kapeli in v Pekrah.

•

Razstave

V Ljubljani je razstavila svoja dela slikarka **Anica Sednikova**. Največ je preprostih motivov iz Omišlja in okolice, nekaj iz osvobodilne borbe. Z razstavljenimi deli je Sodnikova potrdila svoj sloves.

•

POLITIČNI PREGLED

Politična revolucija je za nami, smo pa v izvajanju gospodarske revolucije!

Z zmago ljudstva v narodno-osvobodilni borbi je prešla oblast v roke ljudstvu. V posebnih okolnostih je večji del industrije prešel v roke države in postal občenarodna imovina, ker je bil naš boj proti okupatorjem tudi boj proti vsem domačim pomagačem okupatorja, med katerimi se je znašla radi svojih protiljudskih nagibov in svojih razrednih interesov večina buržuazije.

Politična revolucija je za nami, izvršena je bila z našo nacionalno osvoboditvijo, s katero je delovno ljudstvo prišlo na oblast in prevzelo vodilne položaje tudi v gospodarstvu. Mi pa smo sedaj v izvajanju gospodarske revolucije, ko gospodarstvo usmerjamo na socialistično osnovo. Brez te osvojitve oblasti in brez vodilnih položajev v gospodarstvu bi bila usmeritev po načrtu in v smislu socialističnih idej nemogoča.

Za dosego naših stremljenj vršimo tudi prosvetno vzgojo naših delavskih množic. To nalogo sedaj prevzemajo organizacije Osvobodilne fronte ter delavske strokovne organizacije, ki skrbe za to, da bo načrtovanje izvedeno v vseh podjetjih in ustanovah v času postavljenih terminov. V tem naprezanju in naporih za gospodarsko izgradnjo države, organizacije OF in sindikati vrše še nadalje borbo proti vsakršnim koli poizkusom špekulativne trgovine in prikrivanja življenjskih potrebščin. Vsi ti napori jasno vodijo k sigurni eksistenci vsakega našega delovnega človeka, najsibo delavca, kmeta ali intelektualca, ali privatnega producenta-kmeta in obrtnika.

Osvobodilna fronta vrši svoje neposredno delo preko delavskih strokovnih organizacij, preko gospodarskih, stanovskih, kulturno-prosvetnih, mladinskih in ženskih društev. Za poživitev dela v gospodarsko-političnem ustvarjanju Slovenije se bodo izvedle v najkrajšem času volitve v nove odbore in volitve v okrajne plenume Osvobodilne fronte, ki bodo mogočno predstavljale delovni in vodstveni politični aktiv okraja. Odbori naših množičnih in strokovnih organizacij obenem z odbori OF regulirajo vprašanja množičnih sestankov. Pri gradnji nove "mladinske proge" Šamac-Sarajevo v Bosni sodeluje tudi slovenska mladina, kjer bo izvršila svojo tekmovalno nalogo.

Da bo kritika širša in konstruktivna, je pristopil izvršni odbor OF za Slovenijo k organiziranju javne tribune ter je k sodelovanju pritegnil tudi vodilne funkcionarje.

Velika naloga Osvobodilne fronte leži danes na vasi. V zvezi z velikim gospodarskim načrtom bo morala biti vas tisti faktor, ki bo organizirano usmerjala svojo kmetsko produkcijo in jo v pravem času odvajala v mestu industrijskemu delavcu. Radi velike važnosti produkcijske sposobnosti naše vasi je ustanovil izvršni odbor OF posebno kmečko komisijo, ki bo dajala konkretno pomoč vsem organizacijam in političnim aktivistom na vasi.

V zvezi z nujnimi vprašanji naše politike pri izvedbi "petletke" je pred dnevi zasedal glavni odbor Osvobodilne fronte Slovenije, na katerem je podal izčrpen referat predsednik slovenske vlade M. Marinko o naših nalogah v načrtnem gospodarstvu. Sklep glavnega odbora OF je pomemben radi tega, ker je določil nove organizacijske oblike za organizacije Osvobodilne fronte, ki bodo delale še intenzivnejše pri izvedbi gospodarskega načrta v industriji in ki bodo posvetile vso pozornost tudi podeželju, da bo sodelovanje med mestom in deželo v času "petletke" najpopolnejše.

Pri naporih za izgradnjo naše domovine sodeluje ne samo delavski razred, nego tudi kmet v veliki večini ter obrtnik in tisti mali človek, ki je vezal svojo eksistenco na našo novo, ljudsko demokracijo.

KAKO SE RAZVIJA ZDRAVSTVENA SLUŽBA V SLOVENIJI

Spisal dr. Vitko Musek

Narodna osvoboditev je prinesla na vseh področjih slovenskega javnega življenja in ustvarjanja nove pobude. Sprožila je celo vrsto velikih del, ki si jih v predaprilski Jugoslaviji ljudje niti zamišljati včasih niso mogli. Že obnovitev domovine, ki jo je tako strašno razdejala in uničila vojna s svojimi strahotami, je tako veličastno dejanje narodov Jugoslavije, da si ga je težko po samem opisovanju predstavljati. Samo tisti, ki je videl, kako narodi Jugoslavije z vso voljo in največjo požrtvovalnostjo obnavljajo, gradijo in urejajo svojo domovino in svoje življenje, si lahko ustvari vsaj približno sliko o novi Jugoslaviji in novem življenju, ki je zraslo v težkih borbah za svobodo.

Pridobitve narodno-osvoboditvene borbe se povsod kažejo v dejanjih. Tako na gospodarskem, kakor tudi na političnem, socialnem in kulturnem polju se kažejo lepi uspehi in plodovi velike ustvarjalne volje, s katero so leta 1941 vzeli jugoslovanski narodi svojo usodo v lastne roke. V novi Jugoslaviji si resnično ljudstvo ustvarja boljše življenje.

Tudi v zdravstvu se je začelo graditi in delati z novim poletom in novimi močmi. Velike socialne izpremembe, ki so iz dosedaj izrabljanih in zatiranih naredile vsestransko ustvarjalne ljudske množice, so našle svoj odmev tudi v ljudskem zdravju po vsej Jugoslaviji in tudi v Sloveniji.

Novi odnosi v zdravstvu

V predaprilski Jugoslaviji je bilo najbolj značilno, kar se zdravstva tiče, da so delovni ljudje imeli od vsega, kar naj bi služilo ljudskemu zdravju, zelo malo. Tistih, ki so uživali malenkostne dobrine socialnega in zdravstvenega zavarovanja, je bilo v Sloveniji sorazmerno malo. Toda tudi tedanje socialno zavarovanje je bilo polno birokratskih priveskov, ki so bili samo na škodo delovnemu človeku. Drži popolnoma resnica, da so pridobitve zdravstva lahko uživali samo tisti, ki so imeli denar. Vsi drugi so bili bolj ali manj, kar se zdravstvene zaščite tiče, zapostavljeni in nepreskrbljeni.

Novo, ljudsko zdravstvo v Sloveniji hoče oskrbeti in nuditi vso zdravstveno zaščito in pomoč vsemu ljudstvu. V tem cilju je bilo izvršeno tudi v zdravstvu veliko delo, ki dokazuje dvoje. Na eni strani so tudi v zdravstvu ustvarjeni novi odnosi. Ljudstvo se vedno bolj in bolj zaveda, da bo moglo storiti vse naloge, ki so nujno potrebne, če bo zdravo. Zaradi tega najtesneje sodeluje v organizaciji zdravstvene službe, zato pomaga organom ljudskega zdravstva na vseh področjih. Na drugi strani so pa napredni zdravstveni delavci, ki so najbolj aktivno sodelovali v narodno-osvobodilni borbi, prinesli in skupaj z ostalimi zdravstvenimi delavci ustvarili prisrčne odnose sodelovanja in skupnega dela med zdravstvom in ljudskimi množicami. Zato danes mirno trdijo, da raste v Sloveniji resnično ljudsko zdravstvo. To ljudsko zdravstvo si je postavilo kot svojo največjo dolžnost in nalogo ščititi, ohranjevati in dvigati ljudsko zdravje, preprečevati nastajanje in razvijanje bolezni in zdravstveno delo dvigniti na najvišjo stopnjo ter ga izpopolnjevati z vsemi najnovejšimi pridobitvami zdravstva.

Zaščita otrok in mater

Otroku in materi posveča zdravstvo posebno skrb in pažnjo, kajti dobro se zaveda, da pomenjata največjo vrednoto mladi državi. V okviru bolnišnic je bilo dosedaj ustanovljenih in opremljenih troje porodniških oddelkov (v Celju, Mariboru in Novem mestu). Prav tako sta bila ustanovljena oddelka za otroške bolezni v Celju in Mariboru. Zraven teh sta bila v obeh omenjenih mestih ustanovljena in opremljena krasna dečja domova, posebno lep v Mariboru, ki ga je uredila in organizirala partizanska zdravnica dr. Grosmanova. V Celju je nameščen dečji dom v razkošni vili hiterjevskega kapitalista Westna.

Vzgoja zdravstvenega naraščaja

Posebno občutno je v Sloveniji pomanjkanje zdravstvenih delavcev. Vsega je zdravstvu primanjkovalo: zdravnikov, zaščitnih sester, otroških negovalk, lekarnarjev, bolničarjev, babic.

Kot ena najvažnejših nalog zdravstva v Sloveniji se postavlja vzgoja zdravstvenega naraščaja. Ljudska oblast je zato izpopolnila dosedaj nepopolno medicinsko fakulteto v Ljubljani, ki je začela takoj po osvoboditvi z delom na vseh oddelkih. Zraven medicinske fakultete je zdravstvo odprlo tečaj za bolničarje, za instrumentarke in ortopedke, asistentke, šolo za zaščitne sestre, srednjo zobotehniško šolo, tečaj za desinfektorje, tečaj za otroške negovalke in tečaj za zdravstvene nadzornike. Zgradbi ljudskega zdravstva so potrebni kadri in z vsemi silami jih je treba izšolati in pripraviti za delo.

Bolnišnice

Vojna je mnogo bolnišnic težko poškodovala, mnogo so jih okupatorji, posebno Nemci, popolnoma izropali. V Sloveniji je pred vojno bilo premalo bolniških postelj. Skrb zdravstva v Sloveniji je, da dobi odgovarjajoče število bolniških postelj. Zato se polagoma izgradujejo tako imenovani bolniški centri, kjer bodo vse potrebne zdravstvene ustanove, ki bodo stale na strokovni višini dela v klinikah. Ob osvoboditvi je bilo v Sloveniji 4680 postelj v bolnišnicah, v sredini leta 1946 pa jih je bilo že 5906. Nujno je bilo potrebno dvigniti kvaliteto dela v bolnišnicah in seznaniti vse zdravnike z njih najnovejšimi pridobitvim medicine. Temu služijo posebni izpopolnjevalni tečaji za zdravnike bolnišnic, ki se vršijo na klinikah v Ljubljani, a obenem pošiljajo klinike v posamezne bolnišnice svoje asistente, da morejo posamezni zdravniki na nekajmesečne specializacije v Ljubljano.

Zdravilišča

Med zdravilišči je posvečena posebna skrb zdraviliščim za tuberkulozne. Tuberkuloza se je sorazmerno zvišala med slovenskim narodom in ljudsko zdravstvo hoče nuditi ljudstvu vsa razpoložljiva sredstva, da se zajezi porast tuberkuloze. V Sloveniji delajo tri ljudska zdravilišča za jetiko: na Golniku, v Topolšici in v Novem Celju. V okviru vsake bolnišnice pa bodo v letošnjem letu že imeli poseben oddelek za jetične.

Zobozdravstvo

Dosedaj so imeli le člani socialnega zavarovanja možnost zdraviti si zobe. Ljudsko zdravstvo Slovenije se v polni meri zaveda, da je nujno potreba ljudem priskočiti na pomoč. Ustanovljenih je bilo zato dosedaj 21 javnih zobnih ambulatorjev, ki jih pred vojno v Sloveniji sploh niso poznali.

Zdravstvena zaščita

Med najvažnejše naloge ljudskega zdravja spada brez dvoma, kakor smo že rekli, zaščita ljudskega zdravja. Tem namenom služi v Sloveniji 34 splošnih ambulanc, 44 dečjih posvetovalnic, 19 šolskih poliklinik, 22 protituberkuloznih dispanzerjev, 4 bakteriološki laboratorji, 7 laboratorijev za pregled živil in 7 javnih kopališč. Vse te ustanove so bile na novo ustanovljene, izpopolnjene ali modernizirane po osvoboditvi s pomočjo najširših množic.

Zdravstvena prosveta

Pred vojno skoraj niso poznali v Sloveniji ljudske zdravstvene prosvete. Šele po osvoboditvi so začeli v tem pogledu z načrtnim in uspešnim delom. Redno izhaja zdravstvenovzgojna revija "Priroda, človek in zdravje", a zraven tega je bilo izdanih preko 128,000 zdravstvenoprosvetnih brošur in preko 800,000 letakov.

Ljudsko zdravstvo v Sloveniji se, kakor smo videli iz na kratko povedanih podatkov, močno razvija in pridobiva na obsegu. Kakor vidimo povsod drugje živahno aktivnost in razgibanost, tako so tudi v zdravstvu na delu vse sile, da čimpreje uredijo zdravstveno službo tako, da bo resnično služila delovnemu ljudstvu, ki je priborilo Jugoslaviji in Sloveniji svobodo in boljše življenje.—SANS.

RADA BI IZVEDELA

za mojega brata, čigar ime je MATE LUČIČ BORIN, doma iz sela Hrvatsko, Primorje, Jugoslavija. V Ameriko je prišel leta 1907 in živel je v NIAGARA, WISCONSIN, do leta 1916. Star je okrog 70 let. Rojake prosim, če je komu kaj znano o njem ali njegov sedanji naslov, da mi to sporoče, za kar bom zelo hvaležna. Ako bo pa sam čital ta oglas, prosim, da se mi javi, svoji sestri, na naslov: Mrs. Mary Lucich, Box 101, Hopedale, Ohio. —(Adv.)

SENDVIČI

Amerikancem pride izredno veliko hrane pod roke v obliki sendvičev. Sendviči spremljajo Amerikanca v tovarno, v rudnik, na polje, v gozd, v šolo, v urad, na pot itd. Sendvič je Amerikancu stalen spremljevalec.

In kar se toliko hrane servira v obliki sendvičev, ne more in ne sme biti vseeno, kako se sendviči pripravljajo.

SLOVENSKO-AMERIŠKA KUHARICA IMA POSEBNO POGLAVJE O SENDVIČIH, KJER DOBITE VSA POTREBNA POJASNILA ZA PRIPRAVLJANJE NAJBOLJŠIH SENDVIČEV.

Ako še ni to vašna in koristna knjiga v vaši kuhinji, je v Vašo korist, da si jo takoj naročite. Stane $5 skupno s poštnino. NAROČA SE PRI MRS. IVANKA ZAKRAJŠEK, 302 EAST 72ND ST., NEW YORK 21, N. Y.

DENARNI DAROVI V STARI KRAJ

Tudi za velikonočne praznike se naši rojaki radi spominjajo svojcev v starem kraju z denarnimi darovi. Letos je velika noč 6. aprila. Treba je, da te darove čim prej odpošljete in pri tem upoštevate, prvič, da so vse naše pošiljatve garantirane proti izgubi; drugič, da, vam mi za poslani denar pošljemo potrdilo, podpisano od prejemnika; in tretjič, da se je izplačevanje pošiljk izboljšalo. Brzojavne pošiljke so navedno izplačane v nekaj tednih. Pisma in denar naslovite na spodnji naslov.

Na isti naslov se tudi obrnite glede potovanja v stari kraj, glede priseljevanja v Ameriko, kakor tudi glede drugih staro-krajskih zadev.

LEO ZAKRAJŠEK
General Travel Service, Inc.
302 E. 72nd St.
New York 21 N. Y.

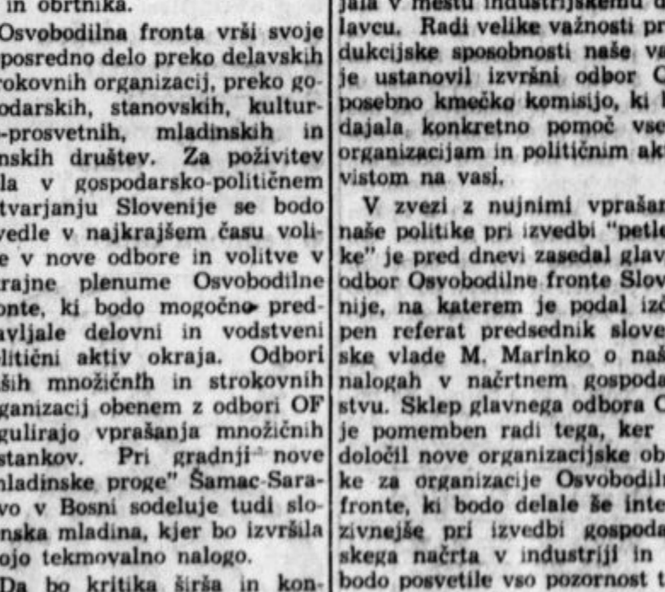

Ladjedelnico Ira S. Bushey v Brooklynu, N. Y., ki se neče pobotati z unijo ladjegradniških delavcev CIO, oblegajo piketi na kopnem in na vodi. Stavkarjem je prišla na pomoč tudi mornarska unija ADF, ki je organizirala piketiranje na vodi.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Arhangelu koš grozdja, ki je zrastlo v raju. Adam se je najedel grozdja, nato pa zaspal, medtem pa je Jehova potegnil z njegove strani ženo, ji dal ima Hava ter jo položil poleg Adama. Bila je neizrečno lepa. Ko se je Adam prebudil, jo je prejel za roko in takoj zasnubil ter obetal večno zvestobo. Toda Hava je umaknila roko in rekla: "Jehova je moj gospod in brez njegovega dovoljenja ti ne morem dati roke, sicer pa ni lepo za moža, da bi vzel ženo, ne da bi ji dal poročno darilo." Praktična ženska!

Adam je dobil dovoljenje od Jehove, da se lahko oženi, in drugo jutro ob sedmih se je že vršila poroka, čez uro, ob osmih, pa mu je že porodila dvojčke. Vidite, ljudje božji, tako je treba, ne pa sedaj, ko vzame celih devet mesecev.

Listi poročajo, da angleška beračija propada. Saj ni nič čudnega. Dokler bo imela take diplomate kot je Churchill, nič dobrega ne kaže zanjo, samo škoda je, ker ji Amerika daje potuho in denar, doma pa bi najraje videli, da bi delavci živeli ob suhem kruhu in delali skoraj zastonj. Za cente, ki jih danes zasluži delavec, pa naj bi kupil bonde, tako da bo denarja za atomske bombe, katere bi radi rabili proti Slovanom.

J. Pintar.

V blagi spomin pete obletnice smrti

našega ljubljenega in neposabljenega soproga in očeta

Johna Križaniča

kateri je preminul in se prehitro ločil od nas 19. marca 1942.

Pet let je minilo, odkar si odšel od nas za vedno, a naš spomin na Tebe, dragi soprog in oče, je še v naših srcih in bo ostal do konca življenja našega. Počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška zemlja.—Žalujoči ostali: Anna Križanič, soproga; Sophie Nolting, hči; Alfred, sin, ter vnuk in vnukinja.

Cicero, Illinois

V blagi spomin druge obletnice smrti

mojega ljubljenega soproga in očeta

FRANK ZUPANČIČA

kateri je preminul 20. marca 1945.

Dve leti ste minuli, od kar si Ti zapustil nas, toda rana še ni zacelena, naše oči se vedno solze točijo in žalost v srcih naših ne bo nikdar pozabljena, ker bil si nam res dober mož in oče. Počivaj v miru tam na prijaznem zelenem gričku, spomladansko solnce naj ogreva Tvoj grob. Rože bomo sadili in jih s solzmi zalivali; ostanel nam v vednem spominu do konca naših dni.—Žalujoči ostali: Mary Zupančič, soproga in otroci v Conemaughu, Pa.

SOSED LUKA

KMEČKA NOVELA

IVAN CANKAR

(Nadaljevanje)

Pod velikim, s suhim cvetjem okrašenim razpelom, ki je viselo v kotu, je sedel sosed Luka, bajtar iz Velike Ligojne. Sosed in boter je bil vsem in vsemu svetu. Nekateri so pripovedovali, da je veseljak in malopridnež, drugi pa so trdili narobe, da je učen človek in poštenjak. Štrangar, ki je imel bistro oko za človeške napake, za greh in zmoto, je sodil brez omahovanja, da je sosed Luka prismojen; kajti resnica je bila, da je sosed Luka razpečaval časih take misli, ki niso bile za nikamor in ki človek ni vedel, ali so pregrešne ali prismojene, in da je govoril časih o učenih stvareh, kar se za bajtarja ne spodobi. Vsi pa so vedeli, da je sosed Luka velik siromak pod solncem; edino njegovo premoženje je bila polrazpadla koliba in star siv maček—"moja živad" je rekel Luka, Štrangar pa je trdil, da mu gleda zlodej že iz oči.

Vesel in glasen je bil sosed Luka, dokler ni potegnil Andrejec bankovcev iz suknje; takrat pa je mahoma utihnil in ni izpregovoril več. Tudi njegov dolgi, bledikasti, prsteni obraz s kocinastimi brki se je nenadoma izpremenil; obrvi so se skrčile, da se je pokazala na čelu globoka guba; oči so gledale zamišljeno, skoro jezno, ustnice so se stisnile in so se skrile pod brki; upognil in skrivil je bil hrbet kakor maček in je strmel srepo na Andrejčevo stisnjeno pest. Ko je bil Andrejec iztegnil roke po mizi, je pomolil pest z bankovci naravnost pod Luko; in Lukov obraz je bil še bledejši, stiskal je zobe in mršil obrvi.

Čudna misel je bila obšla soseda Luko ter ga tako premagala, da se ji je vdal brez moči. Še pozneje, ko so že zdavnaj minile vse strahote tiste noči, ni mogel razumeti, kako se je bil mogel vdati tisti čudni misli takoj v prvem hipu, popolnoma brez upora in brez pomisleka, kakor da bi bila čisto navadna, vsakdanja stvar brez greha in zla. Prišla je mišel, zlodej sam mu jo je bil vdahnil;—"zares je čakal zlodej pod klopjo!" je pripovedoval pozneje Luka; "pod klopjo je čepel, za mojimi nogami, in je čakal ugodne ure!"—in sosed Luka je samo premišljeval, kako bi stvar ukrenil brez težave in nevarnosti.

Ni mu prišlo na misel, da bi ukradel Andrejcu tiste bankovce, ugrabil mu jih kar iz roke: "Pijan je, ampak spominjal bi se le; ugibal bi, pijanec, in bi se domislil!" S stisnjenimi zobmi in s srepimi očmi je premišljeval sosed Luka. "Morda bi le šlo, če bi bili ljudje malo bolj pijani. Pest je tukaj pod mano in zdi se mi, da ne drži več tako trdo. Še izpustil bo nazadnje pijanec. Lahko bi mu jih izmuznil, narahlo, še ne ganil bi se. Ampak ljudje so premalo pijani in vsi gledajo. Vsi gledajo naravnost tja."

"Če nimajo teh misli? Če nimajo vsi teh misli?" ga je izpreletelo. "Tisti Gorjanec, tisti debeli, strmi kakor uročen!"

Srdit je bil sosed Luka na sosede, ki so gledali tja, kamor je gledal sam. Morda se mu je samo zdelo, da gledajo. Od čudne misli, ki je bila v njegovem srcu, so bile njegove oči zakrvavele in motne, dasi je bil srep njih pogled.

"Zakaj je vse tako tiho nocoj?" je premišljeval dalje sosed Luka. "Drugače kriče, kakor črednik na paši, tepo se, prevračajo stole in razbijajo kozarce. Nocoj se ne gane živa duša, ne zine živa duša. V prepiru in tepežu bi se dalo napraviti—nobeden bi ne pomislil na bankovce in nato bi se nenadoma spogledali: Kdo je kradel? Veliko vas je—kdo je Judež? . . . No, dolgo bi ga lahko iskali, dolgo bi lahko iskali bankovcev . . . Osramočeni bi bili vsi, zakaj vsi imajo slabo vest . . ."

"Kaj pa ti, Luka? Ali ti je slabo, Luka, da tako molčiš?" ga je vprašal Štrangar in se je smehljal napol cukreno, napol hudobno.

Luka ni slišal in ni nič odgovoril. Želel je, da bi že vstali pivci, da bi šli; želel je, da bi Andrejec vstal. Andrejec pa je slonel z glavo na rokah in je zadremal. Steklenica na mizi je bila prazna, debeli kmet si je bil natočil in je izpil ostanek.

Šrangar je stresel Andrejca za ramo.

"Hej! Kaj boš tukaj spal? Ali bi še enega?"

Trudoma je odprl Andrejec oči in se je ozrl naokoli s praznim, topim pogledom.

Ali bi še enega" je kričal Šrangar in je mahal pred Andrejcem s prazno steklenico.

"Pa še!" je zamrmral Andrejec.

Krčmar se je vrnil s polno steklenico in je iztegnil roko proti pesti, ki je tiščala bankovce. V istem hipu je iztegnil roko tudi sosed Luka in obadva sta se spogledala, dalj ko trenotek sta si gledala v oči. Štrangar se je zasmejal, sosed Luka pa je gledal srepo.

Kakor da se je bil bil v tistem trenotku streznil, je vzdignil Andrejec glavo, stisnil pest tako krčevito, da so se bankovci zmečkali ter skril roko pod suknjo.

"Denarja pa ne! Pustite denar!" je zakričal hripavo, s težkim jezikom.

"Ne bi se dal okrasti. Tudi v spanju ne!!" je pomislil Luka.

"Kako boš pa plačal, če ne z denarjem! Daj sem denar!" se je razsrdil Šrangar.

Andrejec je vzdignil levo roko, požugal je krčmarju s prstom in se je smejal topo, z nakremženim, jokavim obrazom, kakor se smejejo pijanci.

"Ej, kujon, ne boš ti mene sleparil! Sladek si, ampak kujon!"

Posegel je v hlačni žep in srebro je zacvenketalo. Nič ni štel, vrgel je goldinarje na mizo.

"Na! Ali imaš zadosti? Preveč je—ampak žri, lakota!"

Šrangar je planil k mizi, ozrl se je urno, izpod obrvi, na debelega Gorjanca in na soseda Luko, pograbil je denar z dolgima, koščenima rokama in ga spravil. Nato je bil njegov obraz sladek in smehljajoč kakor prej.

"Ni bilo preveč, Andrejec, premalo je bilo; ampak zakaj bi še jaz ne dal za en liter?"

Z enim samim pogledom je preštel sosed Luka denar, ki ga je bil vrgel Andrejec na mizo.

"'En goldinar je bil preveč!" je pomislil z globokim srdom. "Lakomnež je dobil goldinar . . . ko ima skrinje polne! In kako me je ošinil z očesom! Kaj mi je na obrazu zapisano?"

V srcu mu je rasel srd do Andrejca, do Šrangarja, do vseh teh pijanih, pohlepnih ljudi, ki so sedeli, kakor da bi bili primrznili.

(Dalje prihodnjič.)

MAUTHAUSEN

France Hribar "Savinjšek"

Nekaj besed za uvod

Posebno poglavje Hitlerjevega "novega reda" so nemška koncentracijska taborišča. Da nam bo vsaj nekoliko jasno, kako je v tej državi prišlo do teh modernih množičnih mučilnic, moramo pogledati v zgodovino Nemčije v zadnjih desetletjih.

Že kajzerjeva Nemčija je bila ena izmed najbolj militarističnih dežel na svetu. Poskus, da bi si podvrgli in zasužnjili sosednje narode v vojni leta 1914-18, je Viljemu in šovinističnim imperialistom Nemčije—izpodletel. Veliki francoski pisatelj Henri Barbusse je v svoji knjigi "Ogenj" leta 1915 zapisal: "Vojno je treba uničiti v trebuhu Nemčije." Spoznal je dodobra osvajalni duh pruskega "nadčloveka".

Nemški naduteži so iz leta 1914-18 dobili za nekaj časa po zobeh. To pa jih ni spametovalo. Narobe. Še z večjo silo so se vrgli na organiziranje nove revanžne vojne. Priznati moramo, da so nemški imperialisti tokrat zagrabili bolj sistematično in bolj v širino. Predvsem so se vrgli na mladino, ki so jo popolnoma omrežili in ji zastrli vsak pogled v resničnost. Nemški fašisti so vrgli ogromna sredstva za to, da so mladino spravili do tega, da se je bila pripravljena boriti za smotre nemških imperialistov (osvajalcev). Na znotraj so za dresuro vsega naroda uporabili rasistično teorijo o čisti arijski rasi. Ta teorija je, kot je znano, "znanstvena teorija" hitlerizma. Uči, da je Nemec nadčlovek, vsi drugi narodi pa so duševno manj vredni, zato je čisto naravno, da zavladajo nad vsemi narodi—Nemci. Ta skrajno lažnjiva teorija je nemški narod popolnoma spridila. Nemci so postali domišljavi, naduti in ošabni, kot največja čednost rasistične teorije pa se smatra — skromnost. Sovraštvo do drugih narodov, ki ga umetno razpihuje nacionalsocializem je poživinjeno zverinstvo.

Fašizem je svojo lastno teorijo o več vrednosti "čistih arijcev" v resnici vcepil večini nemškega naroda. Večina "Herensvolka" se je očitno pripravljala za upravne posle, ki naj bi jih zasedli čim bi se jim posrečilo podjarmiti druge, posebno slovanske narode.

Na zunaj so nemški fašisti tudi pridobili nekaj pristašev, to so teroristični tipi, kot je bil Mussolini, Quisling v Norveški, Laval in Doriot v Franciji, Degrelle v Belgiji, Mihajlović, Nedić, Pavelič in Rupnik v Jugoslaviji, Mannerheimova klika v Finski, nemška koburška dinastija v Bolgariji, Hortyjeva skrahirana skupina v Madžarski itd.

S pasje zdresiranimi brezmožganskimi množicami nemškega naroda in maloštevilnimi nasilniki naštetih držav je začel Hitler 1. sept. 1989 svoj mrtvaški ples. Prav tako je bila priprava za svetovno nadvlado germanstva tokrat dosti bolje pripravljena kot pa leta 1914-18. Na desettisoče tankov in bombarderjev ter milijone brezumnih, toda vojaško izvežbanih Prusjakov naj bi po tej zamisli na bojnem polju doseglo in odločilo hitro zmago.

Za podjarmljene narode pa so nemški fašisti že leta in leta gradili in pripravljali po vsej Nemčiji koncentracijska taborišča. Ta so bila sicer deloma že prej zgrajena za domače protifašiste, odkar je bil Hitler na oblasti. Po letu 1939 so se starim pridružila še mnoga nova.

Kako bi izgledala Evropa, če bi Hitlerju uspel ta tako skrbno pripravljen vojni podvig? O tem lahko izpovemo tisti, ki smo bili v koncentracijskih taboriščih in smo s l u č a j n o prišli ven. Priče pa so nam tudi oni stotisoči, ki so pod strašnimi okolščinami tam umirali. Tako usodo je pripravljal Hitler vsem svobodoljubnim narodom. V primeru Hitlerjeve zmage bi romali v nemška koncentracijska taborišča vsi protifašisti od navadnega državljana do najvišjega državnika katerekoli demokratične države.

Za evropske narode bi nastopila doba najhujše sužnosti in brezpravja. Arijski "nadčlovek" pa bi užival zmagoslavje in se redil od žuljev zatiranih narodov. Toda od "Herrenvolka" zaničevani "podljudje" so se dvignili v sveti boj zoper hitlerjevsko tiranijo. Od Sovjetske zveze, Anglije, Zedinjenih držav in vsi podjarmljeni narodi so strnili svoje sile proti nasilnemu fašizmu.

Ko se podira nasilna zgradba fašizma, bodo nemški tirani verjetno skušali pobegniti. Toda kam neki? Krivci današnjega gorja bodo prejeli svoje plačilo. Fašizem bo iztrebljen do korenin. Vojna bo uničena v trebuhu Nemčije. Naloga svobodoljubnega človeštva pa bo, stati budno na straži in že v kali zatreti vsak poskus fašizacije, ki bi se še hotela pojaviti kjer koli.

Pričujoča reportaža prikazuje le neznaten in bežen odtenek fašističnih grozodejstev v enem izmed taborišč. Šele vsi skupaj bomo lahko prinesli jasno sliko iz neštetih koncentracijskih taborišč rajha.

Julij 1944.

*

V koncentracijo

Dne 23. avgusta 1941 je poslala gestapo iz celjskega "starega piskra" 160 Slovencev v koncentracijsko taborišče Mauthausen v Zgornji Avstriji. Tega dne so nas ob štirih zjutraj nenadoma poklicali in nam ukazali zbrati vsak svoje stvari in pripraviti se za odhod. Kam nas nameravajo odvesti, ni vedel nihče. Nekateri so menili: spustili nas bodo, ker smo sami "lažji". In res jih je bilo mnogo vmes, ki še niti zaslišani nismo bili. Zato se taki niso nadejali nič hudega. Drugi smo stvar vzeli bolj resno in rekli: "Tovariši, lopate, krampi in samokolnice nas čakajo." Začeli so nas preštevati, klicati po imenih, nakar so nas postavili v vrsto po pet na tesnem prostoru dvorišča "starega piskra". V vseh sobah jetnišnice je bilo kot v panju. Na oknih je bilo polno glav. Tovariši so nam mahali v zadnji pozdrav. Posebno iz ženskega oddelka so frčali na nas razni predmeti, kosi perila, kruh, meso itd. Ker le ni hotelo prenehati vzklikanje raz oken, je mlad gestapovec planil s pištolo v roki in ustrelil v smeri ženskega oddelka. Vsak nadaljni pozdrav je bil prepovedan.

Po večkratnem klicanju in preštevanju nas naposled okrog 7 ure v spremstvu močne straže SS-ovcev odženo na postajo, kjer je bilo že pripravljenih za nas 5 vagonov. Okrog osmih priklopijo še lokomotivo, ki nas je odvedla proti Mariboru. Obstajali smo na večjih postajah, kar je pomenilo transportni vlak. V Mariboru so k našim vagonom priklopili še dva. Ob eni popoldne smo se odpeljali proti Gradcu in naprej. Zdaj smo se šele zavedli, kaj nameravajo z nami.

Vozili smo se celo noč. Ob dveh ponoči smo dospeli na postajo Mauthausen. Čakala nas je že truma SS-ovcev, okrog dvajsetletnih mladičev. Zdaj smo se prepričali, da se grožnje celjskega gestapovskega krvnika Avguština uresničujejo. Vsi ti mlečnozobi SS-ovci so se namreč začeli besno zaganjati v nas. Tolkli so nas s puškinimi kopiti in se drli nad nami kot obsedeni. Gonili so nas s postaje po cesti proti koncentracijskemu taborišču kot zveri. Posebno one, ki so zaostajali. Vpitje pobesnelih stražarjev in udarci puškinih kopit se je razlegalo v temno noč in nas navdajalo z grozo. Priganjali so nas neprenehoma z "auf gehen", tolkli s puškami, bikovkami in suvali. Dirjali smo v galopu, noseč težko prtljago, oznojeni, da nam je pot lil v curkih. Približali smo se kamnolomu, kot je bilo v temi spoznati. Nenadoma zaslišimo: "Halt!"

(Dalje prihodnjič.)

Razni mali oglasi

NA NOVO SO SE NAROČILI NA PROSVETO:

Anton Delost, Somerset, Colo.
Anton Bezlaj, Chicago, Ill.
Joe Moze, Panama, Ill.
Joe Klinkon, Girard, Kans.
Thomas Vukovich, Flint, Mich.
Ivan Cotic, Grand Haven, Mich.
Ivanka Rozanc, Grand Haven, Mich.
John Bombich, Elcor, Minn.
Math Yurekovich, Herminie, Pa.
Joe Samsa, Sheboygan, Wis.
Tone Matičič, Jugoslavija, Europe
Kristina Pirc, Jugoslavija, Europe
Štefan Pucel, Jugoslavija, Europe

EXPERIENCED
SOLDERERS
AND
WIRERS
like to work in
the friendly atmosphere
of
Motorola
THE BEST RADIO PLACE IN TOWN
EXPERIENCED RATE, 94c
AUTOMATIC INCREASE TO
$1.04
WE TRAIN
INEXPERIENCED GIRLS
STARTING RATE, 83c
4545 W. AUGUSTA BLVD.

Razni mali oglasi

ŽENITVENA PONUDBA

Slovenec srednje starosti bi se rad seznanil s Slovenko mirnega in poštenega značaja. Katera nima svojega doma, tu je prilika dobiti miren dom. Jaz sem sam. Le resne ponudbe se upošteva. "SLOVENEC," 2657 So. Lawndale Avenue, Chicago 23, Ill. —(Adv.)

Proda se posestvo!

"AUTO COURT" za turiste, vsebuje 10 ličnih kabin, moderno opremljene in oddane v najem, poleg tega je tudi gostilna, grocerija in gasolin postaja ob dobro prometni cesti Highway 66, blizo mesta. Mesečno prinaša $850.00 dohodkov. — Cena temu je $41,000.00. Takoj je plačati le polovico vsote, ostalo se pogodimo. Kupec lahko takoj zasede prostor.

Na prodaj imamo tudi druga posestva, vinograde, oračne grove, itd. in tudi "Chicken Range"—za kokošjo rejo.

Tu je ugodna prilika za Slovence, ki bi se želeli naseliti v solnčno deželo Kalifornijo in si zagotoviti uspešno posestvo. Za pojasnila obrnite se na: **ANTON JORDAN ali pa MARY ANN ZAJEC, Licensed Real Estate Broker, 460 W. Foothill Blvd. Tel. 759, Fontana, California.**

'ALI TRPITE'
VSLED
- glavobola
- izrednosti želodca
- neprebavnosti
- nervoznosti
- zgube spanca
- vzdiganje plina

povzročeno vsled
- rednega zaprtja

Ne odlašajte! Bodite previdni! Vzemite preizkušen Dra. Petra Hoboko. Ta je več kot odvajalec — želodčna tonika zdravilo — zmes 18 raznih zdravilnih zelišč, korenin in cvetja. Spravi zamazana črева k delu. Pomaga odpraviti zaostale tvarine—odžene zaprtja pline in vzdiganja—da želodcu tisti prijazni občutek, zadovoljstvo in toploto. Pozor: Rabite le kot je predpisano.

Nabavite si HOBOKO v vaši soseščini, ali pa pošljite po naš o posebno "spoznavalno" ponudbo ta dobili bodete—

NAMEČEK 60c vredno — poskusno steklenico

DR. PETER'S LEČIVY OLEJ LINIMENTA — antiseptičnihtro pomaga proti bolečinam revmatizma in nevralgije, hrbtnim mišičim bolečinam, za okorele in bolne mišice—izključenje in izvinjenosti.
DR. PETER'S MAGOLO — alkalno pomaga nekaterim začasnim neredom v želodcu kot kislinska neprebavnost in pekočica srca.

Pošljite ta "Posebno Ponudbo" Kupon — Sedaj

☐ Priloženo je $1.00. Pošljite mi navadno poštnine prosto 11 oz. $1.00 steklenico Hoboko in poskusno steklenico Lečivy Olej in Magolo.
☐C. O. D. (Stroški dodani).

Ime _____
Naslov _____
Poštni urad _____
DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.
Dept. 841-33M
2501 Washington Blvd., Chicago 12, Ill.
256 Stanley St., Winnipeg, Man Can.

Razni mali oglasi

Work Near Home
INTERESTING WORK FOR GIRLS IN LABORATORY & OFFICE OF WELL ESTABLISHED FIRM OFFERING ABOVE AVERAGE SECURITY
HIGH SCHOOL TRAINING ESSENTIAL
CALL
DORCHESTER 3700
Extension 26

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN & SURGEON
3724 W. 26th Street
Phone Crawford 2212
IF NO ANSWER CALL AUSTIN 8700
OFFICE HOURS
1:30 to 4 P. M.—6:30 to 8:30 P. M.
Except Wednesdays, Saturdays and Sundays
Residence: 2219 S. Ridgeway Ave.
Phone Crawford 8460

NIGHT JANITOR & Fireman
TERMINAL BUILDING
See Superintendent
537 S. Dearborn

WANTED

MECHANICAL DESIGNERS AND CHECKERS
Experienced in process piping, material handling equipment, heating and ventilating, sheet metal ducts and spouts and processing plant layout.
STRUCTURAL DESIGNERS AND CHECKERS
Experienced in steel and reinforced concrete industrial buildings.
DRAFTSMEN
Experienced in steel and concrete industrial buildings, machinery supports.
ARCHITECTURAL DRAFTSMEN
Experienced in industrial buildings, layout and detailing.
ELECTRICAL DESIGNERS
ELECTRICAL DRAFTSMEN
ELECTRICAL DETAILERS
Experienced in light and power installation in industrial buildings.
GOOD PAY
Apply Room 725
CORN PRODUCTS REFINING CO.
333 N. Michigan Avenue

Razni mali oglasi

VLOGE
v tej posojilnici zavarovane do $5,000.00 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.
Sprejemamo osebne in društvene vloge
LIBERALNE OBRESTI
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Avenue - Hend. 5670
CLEVELAND, OHIO

ALI GLEDATE ZA DOBRO PLAČO IN STABILNOST?
Telefon kompanija ima nekaj takih prilik
za
HIŠNICE
(JANITRESSES)
Takoj od začetka plača 72½c na uro, po treh mesecih 77½c na uro in po šestih mesecih po 82½ na uro
ŽENSKE ZA ČIŠČENJE V VSEH DELIH MESTA
Delovne ure od 5:30 pop. do 12 ure ponoči.
Oglasite se pri
ILLINOIS BELL TELEPHONE COMPANY
v uposlovalnem uradu za ženske v pritličju
309 W. WASHINGTON ST.

"PROLETAREC"
—Socialistično-delavski tednik—
Glasilo Jugoslovanske soc. zveze in Prosvetne matice. Pisan v slovenskem in angleškem jeziku.
Stane $3 za celo, $1.75 za pol, $1 za četrt leta.
NAROČITE SI GA!
Naslov:
PROLETAREC
CHICAGO 23, ILL.
2301 South Lawndale Avenue

TISKARNA S.N.P.J.
sprejema vsa
v tiskarsko obrt spadajoča dela
Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih . . . . . .
VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ, DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI
. . . . Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
. . . . Cene zmerne, unijsko delo prve vrste
Pišite po informacije na naslov:
SNPJ PRINTERY
2657-59 S. Lawndale Avenue - - Chicago 23, Illinois
TEL. ROCKWELL 4904

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assesmentu $1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado $6.00		Za Chicago in okolico je $7.50	
1 tednik in	4.80	1 tednik in	6.30
2 tednika in	3.60	2 tednika in	5.10
3 tednike in	2.40	3 tednike in	3.90
4 tednike in	1.20	4 tednike in	2.70
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	1.50
Za Evropo je	$9.00		

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ,
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $ _____
1. Ime _____ Čl. društva št. _____
Naslov _____
Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:
2. _____ Čl. društva št. _____
3. _____ Čl. društva št. _____
4. _____ Čl. društva št. _____
5. _____ Čl. društva št. _____
Mesto _____ Država _____
Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐